

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНА ПРАКТИКА»

Освітньо-професійна програма: Українська мова та література

Спеціальність: 014 Середня освіта

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Мова навчання: українська

Розробник: кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови Струк Іванна Михайлівна

Профайл викладача: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=GDnOJWkAAAAJ&hl=uk>

Контактні телефони: +380663078283

E-mail: iv.struk@chnu.edu.ua

Консультації онлайн-консультації: вівторок з 15.00 до 16.00.

Чернівці – 2020

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Ознайомлювальну практику студентів організують деканат філологічного факультету та кафедра сучасної української мови на підставі наказу по університету. Безпосереднє керівництво ознайомлювальною практикою студентів здійснюють керівники практики – викладачі кафедри сучасної української мови.

Перед початком практики з групою студентів III курсу проводяться настановчі збори, на яких студентів ознайомлюють із завданням та змістом практики, а також порядком її проходження.

Під час практики студенти організують свою діяльність відповідно до вимог Статуту школи, дотримуються Правил внутрішнього розпорядку школи, виконують розпорядження адміністрації закладів загальної середньої освіти й керівників практики. Беруть участь у навчальній, методичній, позакласній та інших видах роботи школи.

Для виконання програми практики, реалізації її завдань та проведення окремих видів навчально-виховної роботи з учнями студенти закріплюються за певними класами та вчителями української мови певної школи. Щотижневе навантаження студента становить 6-8 годин робочого часу.

Режим роботи студентів-практикантів визначається керівниками практики. Усі студенти повинні приходити в школу не пізніше, як за 15 хвилин до початку занять у своєму класі, час перебування в школі визначається змістом та планом проведення практики.

До робочого часу практиканта входить спостереження за роботою вчителів української мови та учнів, ведення щоденника практики, самостійне вивчення методичної літератури, добір дидактичних матеріалів, консультації з вчителем і методистом тощо. Студент, робота якого визнана незадовільною, вважається студентом, що не виконав навчальний план семестру. За рішенням деканату факультету для нього може бути призначено повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

Ознайомлювальна практика завершується підсумковою конференцією, на якій студенти презентують звіт про проходження ознайомлювальної практики, викладачі оцінюють результати їхньої роботи.

2. Метою ознайомлювальної практики є забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами її організації, вміння вирішувати конкретні методичні завдання згідно з умовами педагогічного процесу; виховання у студентів потреби систематично поновлювати свої знання і творчо застосовувати їх у практичній діяльності; оволодіння студентами сучасними методами, прийомами і формами організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі; формування у них професійно-педагогічної компетентності, позитивної мотивації педагогічної діяльності; оволодіння студентами первинними навичками професійної діяльності.

3. Пререквізити. Теоретичною базою проходження ознайомлювальної практики є навчальні курси: «Сучасна українська мова: фонетика»; «Сучасна українська мова: лексикологія»; «Сучасна українська мова: морфеміка і словотвір»; «Сучасна українська мова: морфологія»; «Практикум з української мови», «Бакалаврський семінар».

4. Результати навчання:

Загальнонаукові компетентності:

- орієнтація на морально-етичні цінності, розширення знань про українську історію, мову та культуру, а також уміння використовувати ці знання в професійній діяльності;
- базові уявлення про основи педагогічної діяльності та її організацію в ЗЗСО;
- здатність використовувати знання в галузі сучасних інформаційних технологій, навички використання програмних засобів та навчальних платформ під час дистанційного навчання.

Соціально-особистісні компетентності:

- усвідомлення необхідності навчання та самовдосконалення впродовж всього життя;
- креативний підхід у професійній педагогічній діяльності;
- навички толерантного спілкування;
- здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність опановувати нові знання та самовдосконалюватися.

Професійні компетентності:

- удосконалення професійної підготовки, розвиток пізнавальних інтересів, вміння критично працювати з навчально-методичною літературою;
- формування інноваційних професійно-методичних навичок у викладанні української мови;
- уміння співвідносити теоретичні знання з української мови з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї у практику вивчення предмета.
- здатність фахівця відповідати вимогам професії та демонструвати належні особисті якості в ситуаціях професійного спілкування, мобілізуючи для цього знання фахової термінології;
- уміння демонструвати лінгвістичну освіченість, широку ерудицію, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мови та літератури, персоналій, обізнаність із творами українського та світового письменства, перекладною літературою; користування словниками різних типів, граматики, довідниками, інтернет-ресурсами, електронними посібниками та ін., що сприятимуть удосконаленню мовної культури вчителя-словесника;
- володіння власним арсеналом засобів підготовки учнів до контрольного оцінювання, моніторингу, зовнішнього незалежного оцінювання тощо;
- уміння створювати програмно-тематичні комплекси опанування матеріалу за традиційними та інноваційними технологіями навчання в сучасній школі тощо, опираючись на внутрішню мотивацію та досвід, усвідомлюючи необхідність самовдосконалення та саморозвитку.

У **результаті** проходження ознайомлювальної практики студенти повинні:

знати:

- особливості навчального процесу в закладах загальної середньої освіти, зв'язок теоретичних знань фахових дисциплін з реальним педагогічним процесом;
- передовий педагогічний досвід вчителів-словесників;
- сучасні досягнення навчально-виховної роботи в школі, інноваційні форми та методи проведення уроків з української мови.

вміти:

- складати плани-конспекти окремих уроків та серії уроків за темою з урахуванням різних умов навчання і рівня підготовки учнів; визначити мету та завдання кожного уроку з урахуванням етапу навчання; обирати раціональні методи і прийоми досягнення зазначеної мети уроку;
- урахувувати вікові особливості учнів відповідно до етапу навчання;
- визначати типи вправ та послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння мовленнєвими вміннями та навичками, а також з урахуваннями труднощів засвоєння навчального матеріалу і рівня підготовки учнів;
- використовувати реальні та проектувати навчальні мовленнєві ситуації, а також відповідний їм мовленнєвий матеріал для сприймання і засвоєння мовних одиниць, що вивчаються, та їх застосування в мовленнєвій діяльності;
- проектувати і створювати необхідні наочні посібники і технічні засоби навчання для проведення уроків;
- складати план позакласної роботи з української мови;
- складати план та сценарій позакласного заходу з української мови;
- здійснювати наукові пошуки в галузі фахових дисциплін.

5. Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Кількісні характеристики		Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Якісна характеристика
Семестр	6	Напрямок підготовки: 014.01 „Середня освіта (українська мова та література)”	Практична підготовка. Вид контролю: 6 семестр – залік
Кількість кредитів ECTS	12		
Залікових модулів	1	Бакалавр	
Змістових модулів	2		
Загальна кількість годин на самостійну роботу	360		
На роботу з викладачем	<i>Денна форма навчання</i> – 56 год.;		
	<i>Заочна форма навчання</i> – 1,25 год.		

5.2. Дидактична карта ознайомлювальної практики

5.2.1. Навчальна робота:

1.	участь у настановчих зборах й організаційних заняттях в університеті та закладі загальної середньої освіти;
2	ознайомлення зі специфікою діяльності школи;
3	вивчення системи роботи вчителя української мови;
4	ознайомлення з календарними планами та планами позакласної і позашкільної роботи;
5	організація різних видів діяльності (навчально-пізнавальної, предметнопошукової, громадської, ігрової та ін.);
6	відвідування уроків в школі, вчителів-словесників для накопичення педагогічного досвіду;
7	моделювання уроків та їх аналіз;
8	аналіз вправ, які використовує вчитель на уроці, визначення форми взаємодії вчителя й учнів під час виконання вправ та оцінка їх ефективності;
9	визначення прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів на етапі засвоєння нових знань;
10	ознайомлення з методами та прийомами, які використовує вчитель під час пояснення нового навчального матеріалу;
11	спостереження за використанням на уроці засобів навчання. Аналіз використання наочності та дидактичних ігор на уроці, обґрунтування їх доцільності та ефективності;
12	аналіз конфліктних ситуацій на уроці;
13	вивчення досвіду роботи вчителів української мови;
14	виокремлення етапів уроку, визначення завдань та змісту кожного з них;
15	визначення видів контролю за навчальними досягненнями учнів;

5.2.2. Виховна робота:

1	відвідування й аналіз позакласних заходів, участь у їх проведенні;
2	вивчення психології учнів і складання психолого-педагогічної характеристики;
3	участь у підсумкових заходах з педагогічної практики: засіданнях «Круглого столу», науково-практичній конференції;
4	вивчення вікових та індивідуальні особливосте школярів: нахилів, організованість, ставлення до навчання, рівня оцінки та самооцінки, вподобань, мотивів діяльності, місця учня в колективі, ставлення до однокласників;
5	визначення шляхів та засобів впливу на учня у процесі навчання і виховання;
6	забезпечення охорони здоров'я та фізичного розвитку дітей, використання ігрових видів діяльності;
7	проведення бесід з метою виховання і організації самостійної навчальної діяльності.

6. Система контролю та оцінювання

6.1. Вимоги до звітної документації

1. узгоджений з груповим методистом індивідуальний план проходження практики;
2. звіт про виконання завдань практики (у вільній формі);
3. характеристика роботи практиканта з оцінкою та підписом вчителя та директора (оцінена та підписана керівником школи);
4. щоденник;
5. аналіз педагогічних ситуацій;
6. конспекти позакласного (1), позаурочного (1), і виховних заходів (2);
7. психолого-педагогічна характеристика учня.

6.2. Форма підсумкового контролю: захист.

7. Критерії оцінювання результатів навчання з ознайомлювальної практики.

№ п/п	Зміст виконаної роботи студентом-практикантом	Максимальна кількість балів
1	Змістовне наповнення індивідуального плану	5
2	Звіт про виконану роботу	5
3	Змістовне наповнення щоденника	20
4	Розробка конспектів позакласних занять та сценаріїв виховних заходів	20
5	Аналіз педагогічних ситуацій	10
6	Якість оформлення звітної документації	20
7	Захист звіту	20
ЗАГАЛЬНА СУМА БАЛІВ		100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	зараховано
Добре	B (80-89)	зараховано
	C (70-79)	зараховано
Задовільно	D (60-69)	зараховано
	E (50-59)	зараховано
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах. – Київ, 2008. 386 с.
2. Інформаційно-комунікаційні технології в педагогічній освіті: навчальний посібник / за наук.ред. О.М. Пехоти, Т.В. Тихонової. Миколаїв, 2013. 252с.
3. Каніболоцька О. А. Інновації в методиці: інтерактив, портфоліо, презентації. збірник наукових праць. Запоріжжя, 2007. 150 с.
4. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / кол. авт. за ред. М. І. Пентилюк : С. О. Караман, О. В. Караман, О. М. Горошкіна. Київ, 2014. 400 с.
5. Методика навчання української мови: поточний та модульний контроль. Тести. Контрольні роботи / кол. авторів за ред. М. Пентилюк. Київ, 2012. 232 с.
6. Пентилюк М. І., Окуневич Т. Г. Сучасний урок української мови. Харків, 2007. Вип. 7 (44). 176 с.
7. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : «А.С.К.», 2005. 192с.
8. Рускуліс Л. В. Методика навчання української мови у схемах, таблицях, коментарях: навч. посіб. для студ. вищ. навч. зал.. Київ, 2008. 112 с.
9. Семенов О. М. Фахова практика вчителя-словесника : навчальний посібник / О. М. Семенов, Л. О. Базиль, Т. І Дятленко. – Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2011. – 496 с.

8.2. Додаткова література

1. Донченко Т. К. Організація навчальної діяльності на уроках рідної мови: посіб. для вчителів і студентів. Київ, 1995. 264 с.
2. Купцова В. В. Посібник гімназиста з української мови. Навчальне видання. Видання 3-є, доповнене. Миколаїв, 2012. 163 с.
3. Палихата Е. Рідна мова. Уроки усного діалогічного спілкування. 5–9 класи. Матеріали факультативних занять з діалогічного мовлення. 8-9 класи: кн. для вчителя. Тернопіль, 2002. 143 с.
4. Пентилюк М., Горошкіна О., Нікітіна А. Концептуальні засади комунікативної методики навчання української мови. *Українська мова і література в школі*. 2006. № 1. С. 15–20.

5. Перспективні педагогічні технології в шкільній освіті : навч. посіб. / за заг. ред. С. П. Бондар]. Рівне, 2003. 200 с.

6. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. Освітні технології: навч.-метод. посібн. Київ, 2001. 256 с.

8.3. Електронні інформаційні ресурси

1. Словник української мови в 11 томах / Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР. Київ, 1970–1980. Режим доступу: <http://sum.in.ua/>
2. Словник української мови. У 20-ти т. / Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В. М. Русанівського. Київ, 2010. Режим доступу: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>
3. Український правопис. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>
4. <http://gra-sonyashnyk.com.ua> – українознавчий конкурс «Соняшник».
5. <http://www.uclever.com> – конкурс «Патріот» (українське мовознавство)
6. <http://www.teacherjournal.com.ua> – Учительський онлайн журнал.
7. <http://metodportal.net> – Методичний портал. Спеціалізований ресурс, призначений для вчителів.
8. <http://osvita.ua> – освітній сайт для вчителів.
9. <http://ostriv.in.ua> – Острів знань
10. <http://www.konспект.org.ua> – матеріали на допомогу вчителю-практику.